

съхрани Боже и нашето отечество отъ подобни напасти въ славу имени Твоему Святому!“

Въ истия тоя печаленъ часъ въ древнопрѣстолния градъ Търново другъ единъ Архипастиръ отъ първитѣ български синове, достоенъ стражъ народенъ, светительъ Климентъ назидаваше народа съ своето пастирско слово. Той, облѣнъ съ сълзи, проповѣдваше:

„Тежки и твърдѣ печални дни прѣкарваме ний. Царьтъ-Освободитель, благодѣтельтъ, утѣшителтъ на страждущитѣ, надеждата на поробенитѣ, Александъръ Вторий е убитъ.

Милиони народъ, народъ силенъ, народъ работливъ, народъ благочестивъ, народъ, на който воинскитѣ подвизи неведнажъ съ громка слава се разнасѣха по цѣлъ свѣтъ и правѣха честити милиони злочести, — този милионни народъ, въ продължение на стотини години страдаше и пѣшкваше подъ лошо, тежко и постидно робство. Въ продължение на стотини години майкитѣ на този народъ горчиво оплакваша чедата си, които безжалостно се оттѣргваха отъ родителски рѣцѣ и отъ всичко, което е мило за чловѣческото сърдце: продаваха се, затваряха се, прашаха се на тежка и нескончаема работа, безъ да имаха надежда, че ще настане день да се срѣщнатъ, да се видятъ, да си продуматъ сладка дума, да се разтушатъ съ сладка роднинска усмивка... Въ продължение на стотини години този великъ народъ, който разполагаше съ царскитѣ прѣстоли, самъ бѣше въ тежко робство, който раздаваше царства на другитѣ, самъ нѣмаше нищо свое. Той не можеше да разполага нито съ умственитѣ и нравственитѣ си дарби, нито съ тру-